

Ympäristöministeriö
kirjaamo@ym.fi

Ympäristöministeriön lausuntopyyntö 2.7.2021, asianro VN/12128/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulaiksi ym.

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) on vastaanottanut lausuntopyynnön koskien luonnosta hallituksen esitykseksi luonnonsuojelulaiksi.

ELY-keskus toimittaa lausunnon sähköpostitse, sillä se sisältää kalatalousviranomaisena toimivan elinkeino, työvoima ja osaaminen -vastuualueen kalatalousyksikön, liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen sekä ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen lausunnot, joiden liittäminen lausuntopalveluun osoittautui teknisesti haastavaksi. Ympäristö ja luonnonvarat-vastuualue on koonnut lausunnon ja toteaa lisäksi, että lausunnonantajat vastaavat lausunnossa esittämistään kannanotoista.

Elinkeino, työvoima ja osaaminen -vastuualueen kalatalousyksikön (kalatalousviranomaisen) lausunto

10 §

Kalastuslain 20 §:ssä on kalatalousviranomaiselle säädetty tehtäväksi valvoa yleistä kalatalousetua sekä edistää kestävästä kalastuksesta ja kalavarojen hoitoa. Esitetyn luonnonsuojelulain 10 §:n 2 momentin mukainen ELY-keskuksen tehtävä edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua ja kestävästä käytöstä on päällekkäinen edellä mainitun kalatalousviranomaisen tehtävän kanssa. Kalaston ja kalastuksen osalta luonnonsuojelun yleisen edun puhevallan käyttäminen on kuulunut kalatalousviranomaiselle kalastuslain 20 §:n mukaisesti, kuten se kuuluu jatkossakin, mikä olisi hyvä tuoda esille esityksen perusteluissa.

15 §

Valtakunnallisista kalavarojen hoitosuunnitelmista säädetään Kalastuslain 34 §:ssä, minkä lisäksi EU:n yhteisen kalastuspolitiikan säännösten perusteella voidaan tehdä kalalajikohtaisia suunnitelmia. Kalakantojen osalta ei tule tehdä päällekkäistä sääntelyä. Pykälässä tai sen perusteluissa olisi selvyuden vuoksi hyvä mainita eliölajien suojelun ja tilan parantamisen osalta, että kalakantojen ja kalastuslain soveltamisalaan kuuluvien lajien osalta suunnitelmat tehdään kalastuslain perusteella.

6.9.2021

KEHA/3712/2021

22 §

Pykälän perusteluissa tulisi mainita myös muiden tukimuotojen olemassaolo ja erottaa ne selkeästi pykälässä tarkoitettusta tuesta. Esimerkiksi Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle säädetyllä valtioneuvoston asetuksella 714/2015 säädetään muun muassa kalataloudellisista kunnostushankkeista ja niiden avustamisesta valtionavustuslain mukaisesti.

48 §

Yksityisiä luonnonsuojelualueita koskevaan pykälään tai sen perusteluihin tulisi lisätä selventävä täsmennys, että kalastuslain 7 §:n mukaisia yleiskalastusoikeuksia ei voida kieltää luonnonsuojelualan perustamispäätöksellä. Päätöksen perusteluihin tulisi lisätä, että yleiskalastusoikeuksien kieltämistä tulee hakea kalastuslain 54 §:n mukaisesti kalatalousviranomaiselta. Yksityisen luonnonsuojelualan perustamismenettelyä olisi syytä täsmentää säännöksen perusteluissa ja mainita, että yksityisen luonnonsuojelualan perustamisesta tulee tehdä valituskelpoinen päätös kuulemisineen, koska alueen perustaminen voi vaikuttaa alueella jokamiehen ja yleiskäyttöoikeuksien käyttöön sekä viereisten alueiden käyttöön. Sääntelyn yhtenäisyyden ja selkeyden vuoksi yksityisen luonnonsuojelualan perustamisen ei tule mahdollistaa yleiskalastusoikeuksien rajoittamista kalastuslain ulkopuolisessa menettelyssä. Myös yksittäisen kalastajan kannalta on selkeämpää, että kalastusrajoitukset annetaan kalastuslain perusteella, eikä muun lainsäädännön nojalla rinnakkaisissa menettelyissä.

49 §

Pykälää tai sen perusteluja tulisi täsmentää siten, että kalastuslain 7 §:n mukaisia yleiskalastusoikeuksia ei voida kieltää sopimusalueella. Edellä mainittua kieltoa tulisi alueen perustajan hakea kalastuslain 54 §:n mukaista lupaa. Sopimuksen ei tule mahdollistaa yleiskalastusoikeuksien kieltämistä tai rajoittamista. Kalatalousviranomaisen tekee yleiskalastusoikeuksiin liittyvät päätöksensä laajan kuulemisen perusteella ja on vaarana, että kielteisen päätöksen saaneet pyrkivät sopimalla alueen rahoittamisesta saamaan tahtomansa kalastuskiellon hyväksytyä kalastuslain ulkopuolisessa menettelyssä.

53 §

Luonnonsuojelulakiesityksen 53 §:n 1 momentin ensimmäinen virke sallii kalastuksen muulla luonnonsuojelualueella, mutta momentin viimeisen virkkeen sanamuoto, *jollei jäljempänä tässä pykälässä muuta säädetä* taas kieltää kalastuksen, koska pykälän kolmas momentti on kirjoitettu siten, että metsästyksestä olevaa poikkeusta lukuun ottamatta on voimassa eläinten tappamisesta, mitä tämän lain 50 §:n 1 momentin 5 kohdassa säädetään eli eläinten tappaminen kielletään, mikä ei liene ollut pykälän tarkoitus. Pykälästä tai sen perusteluista tulisi ilmetä, ettei 3. momentti sovellu kaloihin.

6.9.2021

KEHA/3712/2021

53 §:n 4 momentissa tarkoitetut alueet perustetaan valtion alueilla, joiden kalastamisen järjestämisestä vastaa kalastuslain mukaisesti Metsähallitus. Kalastuksen rajoittamiseen ei ole tarpeen luoda kalastuslain kanssa rinnakkaista järjestelmää.

Kalastuslain 8 §:n 1 ja 3 momentti koskevat yleistä vesialuetta *meressä*. Luonnonsuojelulakiluonnoksen 53 § 4 momentin rajaaminen vain yleistä vesialuetta *meressä* lienee jäänyt pois pykälätekstistä. Valtuus tulisi rajata koskemaan vain merialuetta.

97 §

On epäselvää, mihin toimenpiteisiin viranomaisen voi ryhtyä jokamiehenoikeuksien käytön kieltävien kylttien suhteen. Pykälän perusteluissa tulisi mainita viranomaisen käytössä olevia keinoja kylttien poistamiseksi, esimerkiksi viittaus 126 §:ään mikäli luonnonsuojelulain pakkokeinot ovat sovellettavissa kylttien poistamiseksi.

98 §

Kompensaation suhde vesi- ja ympäristönsuojelulain nojalla määrättyihin velvoitteisiin näyttäytyy epäselvältä. Lain 98 §:n 2 momentissa esitetty sanamuoto vaatii selkeyttämistä. Pykälässä tulisi määritellä soveltamisala tavalla, jossa vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisten lupien velvoitteet rajataan selkeästi luvun soveltamisalan ulkopuolelle. Nyt esitetty malli voi johtaa vesilain ja ympäristönsuojelulain nojalla annettujen velvoitetoimenpiteiden sekoittumiseen esitetyn lain mukaisin kompensatiotoimiin, mikä voi johtaa siihen, että esimerkiksi kalataloushaittojen johdosta määrättyjä velvoitteita pyrittäisiin esitetyn lain nojalla kompensoimaan jossain toisessa vesistössä.

136 §

Aikaisemman lainsäädännön nojalla muiden valtion luonnonsuojelualueiden, yksityisten luonnonsuojelualueiden ja sopimuksen nojalla perustettujen suojelualueiden yleiskalastusoikeuksia koskevat kiellot ovat vanhoja, vaikeaselkoisia, epämääräisiä ja ne vaikeuttavat viranomaistoimintaa ja aiheuttavat kansalaisten keskuudessa epätietoisuutta yleiskalastusoikeuksien käytössä. Siirtymäsäännökseen tulee lisätä kirjaus, jolla kaikkien aikaisemman lainsäädännön nojalla edellä mainittujen alueiden yleiskalastusoikeuksia koskevat kiellot kumotaan ja että kiellot tulee hakea kalatalousviranomaiselta kalastuslain 54 §:n nojalla. Näin kalastuskieltoalueet saataisiin ajantasaistettua ja merkittyä kalastusrajoitus.fi palveluun.

Kalatalousyksikön lausunnon on valmistellut lakimies Niklas Kuuppelomäki.

6.9.2021

KEHA/3712/2021

Vastuualueen mukaan lakiluonnoksessa esitetyt yleiset tavoitteet ovat kannatettavia.

8 §

Lakiluonnokseen kuuluu yhtenä osana selvilläoloa koskeva 8 §, jonka mukaan jokaisen on riittävällä tavalla oltava selvillä toimintansa vaikutuksista luonnon monimuotoisuudelle ja maisemalle sekä toimintatavoista, joilla haitallisia vaikutuksia voidaan välttää ja vähentää, siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää. Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue toteaa, että yksittäisen maanomistajan kannalta olisi tarpeellista vielä selventää, kuinka kattavasta selvilläolosta on kyse. Ehkä selvilläoloa voitaisiin avata myös joidenkin esimerkkien avulla.

52 §

Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue toteaa, että luonnokseen sisältyy ehdotus, jonka mukaan Metsähallitus ei enää jatkossa voisi myöntää lupaa malminetsintään luonnonsuojelualueella. Luonnoksessa todetaan, että luonnon monimuotoisuuden kannalta on perusteltua pitää suojeluun osoitetut rajatut ja luonnonarvoiltaan erityisen arvokkaat alueet malminetsinnän ja kaivostoiminnan ulkopuolella. Liikenne-vastuualue pitää nyt vallinnutta käytäntöä toimivana. Lisäksi vastuualueen mukaan myös tämä muutos olisi tullut olla mukana tiedetukiryhmän arvioinnissa.

67 § ja 77 §

Lakiehdotus mahdollistaa uhanalaisten lajien tai luontotyyppien rajauksen ja suojelun. Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue esittää, ettei uhanalaisten luontotyyppien ja lajien rajauksia tehtäisi Väyläviraston omistamien ja ELY-keskuksen hallinnoimilla tiealueilla. Tiealueet ovat uhanalaisten kasvien sekundäärisiä kasvupaikkoja ja tiealueella tulee voida jatkossakin tehdä normaaleja hoitotoimenpiteitä kuten niittoa, vesakon raivausta ja tieojien kunnostusta. Erityisesti tieojien kunnostus vaatii maanpinnan rikkomista ja sen tulisi olla mahdollista tieojien kunnossapitämiseksi ja tien kuivatuksesta huolehtimiseksi. Tien sivuojen tukkeennuttua voi tierunko vettyä ja tien kunto rapautua. HE:ssä todetaan, että maanomistajaa ei veloitettaisi toimenpiteiden tekemiseen mahdollisten rajausten sisällä, vaan ainoastaan sallimaan toimenpiteet. Tätä Liikenne-vastuualue pitää hyvänä.

Puutteena mainitaan, ettei luonnonsuojelulain uudistuksen työryhmässä ole ollut edustajaa Väylävirastosta tai liikenne- ja viestintäministeriöstä.

Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualueen lausunnon ovat valmistelleet ylitarkastaja Eira Järviluoma ja liikennejärjestelmäyksikön päällikkö Juha Tapio.

6.9.2021

KEHA/3712/2021

Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue pitää luonnonsuojelulain laaja-alaista valmistelua onnistuneena. Lakiehdotuksessa korostuu perustellusti ilmastonmuutoksen nopea eteneminen ja sen merkitys luonnon monimuotoisuudelle.

1 LUKU

Lakiehdotuksen tavoitteet ovat kannatettavia. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen ja ilmastonmuutoksen hillinnän edistämistä koskeva kirjaus on tärkeä, sillä tavoite tukee luonnon monimuotoisuuden säilymistä. Määritelmä-osio parantaa luonnonsuojelulain soveltamista, ja määritelmien merkitys korostuu lain tulkinnassa.

Uusina säännöksinä lakiin kirjataan ympäristön käyttöä yleisesti ohjaavat varovaisuusperiaatetta ja selvilläoloa koskevat vaatimukset. Varovaisuusperiaate on jo osa voimassa olevaa oikeutta ja varovaisuusperiaatteen kirjaaminen lakiin selkeyttää oikeustilaa. Selvilläoloa koskeva säännös kohdistuisi HE:n perusteluiden mukaan kaikkiin luonnossa toimiviin ja se olisi ympäristönsuojelulainsäädännössä (YSL 6 §, jätelaki 12 §, YVAL 31 §) säädettyä toiminnanharjoittajan selvilläolovelvollisuutta yleisempi. Selvilläolo ei tarkoittaisi sitä, että jokaisen on tunnettava esimerkiksi uhanalaiset luontotyypit ja toimintansa vaikutukset. Säännöksen todetaan HE-perusteluiden mukaan toteuttavan perustuslain 20 §:ää, jonka mukaan vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille. Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen mukaan jää epäselväksi, mitä säännös tarkoittaa eri toimintojen kannalta ja liittyykö säännöksen toimeenpanoon valvontaa.

6 § Saamelaiskulttuurin suoja

Saamelaiskulttuurin suoja on lakiin ehdotettu uusi säännös. Säännös velvoittaa luonnonsuojelulain toimeenpanosta vastaavia viranomaisia huolehtimaan siitä, että lain toimeenpanosta ei aiheudu vähäistä suurempaa heikennystä saamelaiskulttuurin harjoittamisen edellytyksiin. Heikentämiskielto koskee myös lain nojalla annettavia päätöksiä. Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue pitää kirjausta merkittävänä, sillä saamelaisten asemaan liittyy biodiversiteettisopimuksen 8 (j) artikla, jossa tunnistetaan alkuperäiskansojen riippuvuus biologisista luonnonvaroista sekä alkuperäiskansojen perinteisen tiedon merkityksen myös luonnon monimuotoisuuden suojelulle. Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue esittää tarkennukseksi, että säännös kohdennetaan saamelaiskäräjistä annetun lain 4 §:n mukaiselle saamelaisten kotiseutualueelle. Säännöksen alueellinen ulottuvuus olisi yhdenmukainen 56 §:n kanssa.

2 LUKU

6.9.2021

KEHA/3712/2021

10 § Luonnonsuojelun valtion viranomaiset

ELY-keskuksen tehtävä voimassa olevan luonnonsuojelulain mukaan on edistää ja valvoa luonnon ja maiseman suojelua alueellaan. Ehdotettu säännös avaa tehtävän sisältöä, minkä voi olettaa edistävän tehtävän hoitoa. parantaa tehtävän hoitoa.

11 § Asiantuntijaviranomaiset ja 13 § Luontopaneeli

Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue pitää asiantuntijaviranomaisten kirjaamista erittäin kannatettavana. Lisäysehdotuksena vastuualue esittää Luonnonvarakeskuksen lisäämistä 11 §:n asiantuntijaviranomaiseksi.

Luontopaneelin asettamista ja toimintaa koskeva säännös parantaa merkittävästi tieteellisen tiedon merkitystä luonnonsuojelun suunnittelussa ja toteutuksessa.

3 LUKU

14 § Kansallinen luonnon monimuotoisuusstrategia ja toimintaohjelma

Kansallisesta biodiversiteettistrategiasta ja toimintaohjelmasta ehdotetaan säädettäväksi laissa, mikä vahvistaa suunnitteluasiakirjojen merkitystä. Säännöksen mukaan ELY-keskus voi laatia alueelleen biodiversiteettistrategiaa ja toimintaohjelmaa koskevan luonnon monimuotoisuuden toimeenpanosuunnitelman. Toimeenpanosuunnitelman laatimisessa tulee varmistaa riittävä vuorovaikutus alueen keskeisten toimijoiden kanssa. Valmistelun ja seurannan tulee perustua parhaaseen käytettävissä olevaan tieteelliseen tietoon.

Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue pitää merkittävänä biodiversiteettistrategian ja sen toimeenpanoa koskevan toimintaohjelman säätämistä lakiin. ELY-keskukselle asetettu tehtävä ei ole velvoittava, mutta lakiin kirjattuna asettaa mahdollisuuden myös alueellisesti kantaa vastuuta luontokadon torjumisesta, ja edistää siten ehdotetun lain tavoitteita luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta. ELY-keskukselle asetettavan uuden tehtävän osalta on tärkeää selvittää resurssivaikutukset ja turvata riittävä resurssointi uusiin tehtäviin.

6 LUKU

52 § Luvanvaraiset rauhoituksesta poikkeamiset

Ehdotuksen mukaan kansallispuistoissa, luonnonpuistoissa ja muilla valtion luonnonsuojelualueilla malminetsintä ei olisi enää mahdollista. Metsähallitus voisi myöntää lupia edelleen geologisia tutkimuksia varten.

Lapissa on toteutettu kahdella Natura 2000 -alueella malminetsintää vuodesta 2004 lukien. Malminetsinnän ja luonnonsuojelun

6.9.2021

KEHA/3712/2021

yhteensovittaminen on ollut haasteellista ja monisyistä. Tämä on ilmennyt mm. kaivoslain mukaisissa malminetsinnän lupaharkinnassa ja malminetsintälupien täytäntöönpanossa. Varsinkin alkuvaiheen lupien luonnonsuojelulainmukaisuus ratkaistiin viime kädessä hallinto-oikeudessa. Myös malminetsintäluvan täytäntöönpano on ollut ajoittain hyvin työlästä, kun malminetsintätyön luonne (malmin sijainti) saattaa vaikuttaa tutkimussuunnitelmiin, ja siten malminetsintäluvanmukaisuus joutua koetukselle. Tämä vaatii hyvää vuoropuhelua toiminnanharjoittajan ja luonnonsuojeluviranomaisen välillä.

Malminetsintä on suojelualueilla rajattu talvisin tapahtuvaksi maan ollessa roudassa ja lumipeitteinen. Tästä huolimatta malminetsinnästä jää jälkiä suojelualueelle. Malminetsintälupa on voimassa enintään 4 vuotta, jonka jälkeen on mahdollista hakea jatkolupaa niin, että suojelualueella on mahdollista toteuttaa malminetsintää yhteensä 15 vuotta. Malminetsintä merkitsee ympärivuotista liikkumista suojelualueella - talvisin kairauskoneilla, sulan maan aikana geologisia mittauksia. Tästä aiheutuu häiriötä eläinten pesinnälle ja elinympäristölle. Ristiriita luonnonsuojelun ja malminetsinnän välillä on kiistaton. Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualueen näkemys on, että tämä ristiriita aiheuttaa ajoittain hämmennystä myös julkisessa keskustelussa, minkä vuoksi malminetsintää luonnonsuojelualueilla on lainsäädännöllä syytä selventää.

Säätelyn tulee olla yhdenmukainen kaikilla luonnonsuojelualueilla. Ennen voimassa olevan luonnonsuojelulain voimaantuloa perustettujen luonnonsuojelualueiden malminetsintää koskevat rauhoitussäännökset on tarpeen päivittää yhdenmukaiseksi nyt ehdotetun lainkohdan kanssa.

Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue kiinnittää myös huomiota siihen, että ns. vanhojen luonnonsuojeluohjelmien toteutus on vuodesta 1996 lukien toteutettu hankkimalla yksityismaita pääosin vapaaehtoisin keinoin valtiolle. Osa maanomistajista, jotka ovat luovuttaneet maitaan suojeluun, on kokenut malminetsinnän rikkovan tarkoitusta, johon he ovat maa-alueitaan luovuttaneet. Tämäkin näkökulma puoltaa säätelyn selventämisen tarvetta.

7 LUKU

65-66 §

Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue pitää perusteltuna uhanlaisten luontotyyppien lisäämistä lakiin. Ehdotettu menettely uhanalaisten luontotyyppien huomioonottamisesta lupamenettelyissä ja kaavoituksessa lisää luontotyyppisuojeleua. Luontotyypeistä 48 % on uhattuna, mm. voimassa olevan luonnonsuojelulain 29 §:n mukaiset suojellut luontotyypit ovat edelleen uhanalaisia. Tiukasti suojellut luontotyypit ehdotetaan lakiin uutena suojelukeinona. Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue pitää luontotyyppisuojeleluun lisättyjä keinoja merkittävänä mahdollisuutena luontokadon pysäyttämisessä.

6.9.2021

KEHA/3712/2021

8 LUKU

Uhanalaisten lajien huomioonottaminen lupamenettelyissä ja kaavavalmistelussa parantaa lajien suojelutavoitetta samaan tapaan kuin luontotyyppejä koskeva säännös.

11 LUKU

Luonnonsuojelun heikennysten hyvittäminen ehdotetaan säänneltäväksi uutena menettelynä, ja ehdotus sisältää sekä velvoittavan että vapaaehtoisen kompensaaation. ELY-keskus pitää kompensatiomenettelyn lisäämistä luonnonsuojelulakiin erittäin tärkeänä.

101 § Hyvittämiseen velvoittaminen

Säännös koskee velvoittavaa kompensatiota. Luontodirektiivin kompensatiosäännökset edellyttävät direktiivilajien heikennysten hyvittämistä. Lapin ELY-keskus on luonnonsuojelulain mukaisissa poikkeamislupapäätöksissä antanut direktiivilajien elinympäristön heikennyksen/hävittämisen hyvittämistä koskevia määräyksiä; Sierilän vesivoimalaitos (laaksoarho), Kittilän kaivos (lapinleinikki) ja Kemijärven biosellutehdas (lapinleinikki). Päätökset ovat lainvoimaisia ja niissä annetuilla hyvittämisen heikennystä koskevilla määräyksillä on turvattu suotuisan suojelutason elinvoimaisena säilymistä.

HE-luonnoksessa todetaan, että velvoittavan säännöksen voimaantulosta säädetään erikseen vireillä olevien pilotoinneista saatujen selvitysten jälkeen.

103 - 106 §

Säännökset koskevat vapaaehtoista luonnonarvojen tuottamista ja vapaaehtoista heikennyksen hyvittämistä, hyvitysalueen rajauspäätöstä ja hyvittävän alueen suojelusta poikkeamista. ELY-keskukselle esitetään uusia tehtäviä - mm. lausunnot hakemuksista ja suunnitelmista, tietojen tallentaminen luonnonsuojelun tietojärjestelmään, rajauspäätöksenteko ja poikkeamispäätös). Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue pitää säännöksiä kannatettavia, mutta samalla pitää tärkeänä uusien tehtävien resurssivaikutusten selvittämistä ja riittävien resurssien turvaamista.

13 LUKU

Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue pitää luonnonsuojelun tietojärjestelmän, siihen tallennettavien tietojen sekä luontotietojen saatavuuden parantamista koskevia kirjauksia lakitasoisena sääntelynä erittäin hyvänä. Sääntely parantaa tiedon tasoa ja saatavuutta, sekä tukee lain tavoitteita luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi ja kansalaisten ja eri toimijoiden tietoisuutta.

14 LUKU

6.9.2021

KEHA/3712/2021

122 § Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Valvontaa suorittavan viranomaisen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeuden kirjaaminen lakiin on merkittävä lisäys. Luonnonsuojelun valvonta vaatii varmuutta ja ajoittain myös nopea-aikaista reagointia, jolloin lain säännös mahdollistaa valvonnan tehokkaan toteutumisen. Menettely tukee osaltaan lain tavoitteiden toteuttamista.

128 § Toiminta rikosasiassa

Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue pitää valvontaviranomaisen ilmoitusvelvollisuudesta luonnonsuojelun rikosepäilyasiassa hyvänä ja yhdenmukaisena mm. ympäristönsuojelulain säännösten kanssa. Uusi säännös ELY-keskuksen asianomistaja-asemasta rikosasiassa on yhtäläinen muun sääntelyn (YSL 188.2 §, jätelaki 136 §, vesilaki 15 luku 6 §) kanssa. Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue pitää uutta säännöstä erittäin merkittävänä. Säännöstä olisi kuitenkin tarpeen tarkentaa siltä osin, että siinä todetaan vielä, että ELY-keskus on rikosasiassa asianomistaja silloin, kun luonnonsuojelun yleistä etua on loukattu. Tämä vastaisi muussa ympäristönsuojelulainsäädännössä säänneltyä asianomistajan asemaa.

15 LUKU

132 §

ELY-keskus pitää perusteltuna valitusoikeutta koskevien alueellisten ja asiallisten rajausten poistamista. Säännös selkeyttää ja yhdenmukaistaa valitusoikeuden sisällön.

Huomiot muihin lakeihin ehdotettuihin muutoksiin

Vesilain 2 luvun 11 §

Lain uudistuksen yhteydessä ehdotetaan lisättäväksi vesilain 2 luvun 11 §:ään uutena luontotyyppinä mm. muualla kuin Lapin maakunnassa sijaitsevat luonnontilaiset ja luonnontilaisen kaltaiset purot. Vesilaissa ja edelleen muutosehdotuksessa käytetty maantieteellinen rajaus eräiden vesiluontotyyppien suojelulle on perusteeton. Pienvesien luonnontilaan kohdistuva ihmistoiminnan vaikutus on merkittävä Lapin maakunnassa, osissa Tornionjoen, Kemijoen ja Oulujoen-lijoen vesienhoitoalueita.

Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarviossa (2018) havumetsävyöhykkeen noro- ja puroluontotyyppien kehityssuunta on Pohjois-Suomessakin heikkenevä. Havumetsävyöhykkeen purot ja pikkujoet -luontotyyppi on arvioitu koko Suomessa vaarantuneeksi (VU), Etelä-Suomessa uhanalaiseksi (EN) ja Pohjois-Suomessa silmällä pidettäväksi (NT). On myös huomattava, että luontotyyppien uhanalaisuusarviossa Etelä- ja Pohjois-Suomen rajana on käytetty

6.9.2021

KEHA/3712/2021

luonnonmaantieteellistä jakoa, jossa Lapin maakunnan lounaisosa kuuluu Etelä-Suomeen. Purot ovat lisäksi useiden myös Lapissa esiintyvien uhanalaisten ja taantuneiden lajien ensisijainen elinympäristö.

Vesilain eräiden vesiluontotyyppien suojelun aluerajausta on perusteltua tarkistaa vastaamaan todellista suojelun tarvetta. Ympäristö ja luonnonvarat -vastuualue katsoo, että purojen luonnontilan vaarantaminen tulisi olla kiellettyä vähintään koko havumetsävyöhykkeellä, myös Lapin maakunnan alueella.

Johtaja

Timo Jokelainen

Ympäristölakimies

Pirkko Posio

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti. Merkintä asiakirjan viimeisellä sivulla.

Tämä asiakirja KEHA/3712/2021 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KEHA/3712/2021 har godkänts elektroniskt

Hyväksyjä Jokelainen Timo 06.09.2021 14:28

Esittelijä Posio Pirkko 06.09.2021 14:08